

**INDEPENDENT
BULGARIAN
ENERGY EXCHANGE**
YOU SELL, WE DELIVER CONFIDENCE

Правила за работа на организиран борсов пазар

БЪЛГАРСКА НЕЗАВИСИМА ЕНЕРГИЙНА БОРСА ЕАД

Съдържание

Участници и условия за търговия.....	2
Процедура за регистрация.....	3
Отговорници за търговия.....	5
Други задължения.....	6
Спиране от участие, отстраняване и изключване.....	6
Оттегляне.....	8
Системи за търговия.....	8
Продукти.....	9
Зони на доставка.....	9
Собственост върху информацията.....	11
Публичност.....	11
Комуникация.....	11
Приложимо законодателство.....	12
Промени в правилата.....	12
Влизане в сила.....	13
Термини.....	14

Приложения:

1. Правила за работа на пазарен сегмент „Ден напред“
2. Правила за работа на пазарен сегмент „В рамките на деня“
3. Правила за сетълмент на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“
4. Правила за поведение на борсов пазар сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“
5. Термини

Глава I. Основни положения

1. „Българска независима енергийна борса“ ЕАД /БНЕБ ЕАД; Операторът/ е титуляр на лицензия за организиране на борсов пазар на електрическа енергия /борсов пазар/ съгласно ЗЕ, Правилата за търговия на електрическа енергия /ПТЕЕ/. БНЕБ ЕАД извършва администрирането на всички сделки на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“, част от борсовия пазар на електрическа енергия.
2. Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия, заедно с Приложенията към тях, регламентират правата и задълженията на всички Търговски участници /ТУ/ и на Оператора във връзка с участието им, респективно с оперирането, на борсовия пазар на електрическа енергия, сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“.
3. Настоящите правила обхващат регулацията на следните пазарни сегменти:
 - 3.1. *Пазар „Ден напред“ (ПДН) – сегмент, осигуряващ възможност за търговия на продукти с доставка в деня, следващ деня на търговия;*
 - 3.2. *Пазар „В рамките на деня“ (ПРД) – сегмент, осигуряващ възможност за търговия на продукти с доставка в деня на търговия и в деня, следващ деня на търговия.*
4. Всички сделки, сключени на борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД, автоматично и задължително подлежат на сетълмент по реда на Правилата за сетълмент на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“, /Приложение №3/.

Глава II. Членство

Участници и условия за търговия

5. Само ТУ, които са регистрирани от Оператора , имат право да участват на посочените в т.3 пазарни сегменти чрез подаване на предложения за продажба и/или предложения за покупка на електрическа енергия.
6. Участници на борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД, могат да бъдат посочените в чл. 36, ал. 2 от ПТЕЕ субекти.
7. Търговските участници, които желаят да търгуват на сегменти ПДН и ПРД, са длъжни да сключат Договор за участие на борсов пазар с БНЕБ ЕАД и да отговарят на условията, съдържащи се в настоящите правила, ПТЕЕ, Правилата за работа на пазарен сегмент „Ден напред“, Правилата за работа на пазарен сегмент „В рамките на деня“, Правила за сетълмент на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“ и Правилата за поведение на борсов пазар (приложения към настоящите Правила).
8. Освен изискванията по т. 7 всеки ТУ трябва във всеки един момент:
 - 8.1. *Да предоставя информация относно подадено заявление за удължаване срока на лицензията или промяна на същата в срок от една седмица от подаването;*

- 8.2. Да предоставя друга актуална информация при поискване относно поддържане и спазване на всички лицензии, договори и правила, които се изискват от приложимото законодателство;
- 8.3. Да е посочил отговорници за търговия съгласно настоящите правила.
9. ТУ е длъжен да е член на балансираща група или да има договор за балансиране с независимия преносен оператор. При промяна на някое от горепосочените обстоятелства, търговският участник е длъжен незабавно да информира БНЕБ ЕАД. В случай, че ТУ не информира БНЕБ ЕАД за промяна в горепосочените обстоятелства, то Оператора може незабавно да отстрани ТУ от борсовия пазар на електрическа енергия.
10. Операторът може да изиска от ТУ информация за договора му със съответния координатор на балансираща група или с независимия преносен оператор, а ТУ е длъжен да предостави изискваната информация в рамките на един работен ден от момента на поискването ѝ.
11. Допълнителни права и задължения на търговския участник по отношение на търговията на сегменти ПДН и ПРД са представени в Договора за участие на борсов пазар, Правилата за работа на пазарен сегмент „Ден напред“, Правилата за работа на пазарен сегмент „В рамките на деня“, Правила за сетълмент на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“, Правилата за поведение на пазара, приложения към настоящия документ, както и в ПТЕЕ и ЗЕ.

Процедура за регистрация

12. Търговските участници подават заявление за регистрация на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“, част от борсовия пазар, съгласно образец, публикуван на интернет сайта на Оператора на борсовия пазар.
13. Заявлението за регистрация съдържа най-малко следната информация:
- 13.1. Пълно наименование на заявителя, идентификационен № по ДДС, единен идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията;
- 13.2. Адрес на регистрация и адрес за кореспонденция на заявителя;
- 13.3. Данни за лицето/лицата, което/които представляват заявителя;
- 13.4. Данни за притежаваната от заявителя лицензия в съответствие със Закона за енергетиката /ЗЕ/, ако се изисква такава, както и срок на валидността;
- 13.5. Информация за пазарния сегмент (ПДН и/или ПРД), на който заявителят ще търгува;
- 13.6. Данни за отговорниците за търговия на съответния пазарен сегмент (ПДН и/или ПРД) и отговорник за сетълмент и обезпечения;
- 13.7. Информация за условията за балансиране на заявителя и принадлежност към балансираща група;
- 13.8. Удостоверение за регистрация по ДДС;
- 13.9. Удостоверение за актуално състояние по съдебна регистрация;
- 13.10. Заявление за участие в обучение за работа с електронната система за търговия (Приложение към заявлението за регистрация);
- 13.11. Валута на офериране (лева/евро) при търгуване на пазарен сегмент „Ден напред“;

- 13.12. Категорията на кандидата в съответствие с чл. 100 от ЗЕ;
 - 13.13. Информация за отговорниците за докладване на данни по REMIT и ACER код на заявителя
 - 13.14. Тарифен план за съответния пазарен сегмент;
 - 13.15. Кратко име на кандидата /дружеството/
 - 13.16. Декларация, че заявителят ще купува електрическа енергия за целите на собственото си потребление¹.
14. След попълване на заявлението и приложенията комплектът от документи следва да бъде изпратен на електронен адрес: application@ibex.bg или на актуалния адрес за кореспонденция, съгласно т. 73.1.
 15. Операторът разглежда заявлението за регистрация в срок от 5 /пет/ работни дни от датата на постъпване.
 16. Заявлението се проверява за съответствие с изискванията по т. 13 и при установяване на нередности на кандидата се изпраща съобщение на посочения електронен адрес за отстраняване на същите в срок от 5 /пет/ работни дни. Срокът, посочен в т. 15, започва да тече от датата на отстраняване на нередностите от страна на кандидата.
 17. Ако в срока по т.16 заявителят не отстрани нередностите, заявлението не се разглежда от Оператора и преписката се прекратява, като заявителят се уведомява, че заявлението не подлежи на разглеждане.
 18. Операторът може да изисква допълнителни документи или допълнителна информация, ако това се налага за изясняване на определени обстоятелства по отношение на правен статут, финансова стабилност, организация, технически системи, опит и други въпроси, необходими за оценяване на заявителя. Срокът за разглеждане на заявлението започва да тече от датата на предоставяне на допълнителната информация. Операторът на борсовия пазар има право да изиска информация и от трети лица.
 19. БНЕБ ЕАД допуска до търговия единствено ТУ, които счита, че няма да го изложат на репутационен или финансов риск. В случай на отказ за регистрация на ТУ причините следва да бъдат изложени в писмен вид и с тях да бъдат запознати, както съответния ТУ, така и КЕВР.
 20. Заявлението за регистрация се счита за одобрено от Оператора на борсовия пазар с предоставянето от страна на БНЕБ ЕАД до ТУ на Договор за участие на борсовия пазар, определен в ПТЕЕ, на посочения от кандидата електронен адрес, съдържащ се в заявлението за регистрация по т. 13. Ако ТУ вече има подписан Договор за участие за друг сегмент на борсовия пазар, Операторът на борсовия пазар изпраща анекс с ново Приложение 1 (Заявление за оторизация) за отговорниците за търговия и сетълмент и обезпечение за отделните сегменти. След получаването на договора или анекса ТУ следва да го подпише и да го изпрати на актуалния адрес за кореспонденция на борсовия оператор, съгласно т. 73.1. Ако до един месец след получаването на договора за участие или анекса ТУ не го е подписал, процедурата за регистрация се счита за прекратена.

¹ Декларацията се попълва само от потребители на електрическа енергия с цел събиране на „цена задължение към обществото“ и приложимите акцизи. Борсовият оператор не носи отговорност за начина на използване на електрическата енергия, закупена от борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД и няма да използва тази информация за други цели.

21. С подписване на договора или анекса по т.20, упълномощените от заявителя отговорници за търговия, в съответствие със заявлението за регистрация, са длъжни да преминат курс на обучение за работа със съответната електронната система за търговия (ЕСТ) и запознаване с всички правила, относими към съответния пазарен сегмент, за който търговският участник е подал заявление за регистрация. След успешното преминаване на обучението съответните отговорници получават сертификат. Заявлението за участие в обучението представлява приложение към заявлението за регистрация по т.13.
22. След подписването на договора или анекса по т.20 търговският участник е длъжен да внесе всички дължими такси, както и първоначалното обезпечение в съответствие с приложение №2 от Договора за участие на борсов пазар. Ако до един месец след датата на подписване на договора за участие съответният търговски участник не е изпълнил задължението за внасяне на дължимите такси и на първоначалното обезпечение, договарът ще се счита за прекратен.
23. След предоставянето на дължимото обезпечение по т. 22 в съответствие с Правила за сетълмент на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“ и след получаване на сертификати по т. 21 от отговорниците за търговия за съответния пазарен сегмент, заявителят се вписва в регистъра на участниците на борсовия пазар, със статус „активен“, като с това придобива право да регистрира предложения за покупка и/или продажба, както и да сключва сделки чрез упълномощените за това отговорници.
24. Процедурата по регистрация завършва с предоставянето от страна на Оператора на право на достъп до съответната търговска система на всяко от лицата, получили сертификат в съответствие с т.21.

Отговорници за търговия

25. Всеки търговски участник трябва да определи минимум две лица за всеки от двата сегмента ПДН и/или ПРД като „отговорници за търговия“, които ще отговарят за извършването на търговията от страна на търговския участник на всеки от посочените сегменти на борсовия пазар. Освен ако не е договорено друго с Оператора, отговорниците за търговия ще имат пълен достъп до съответната електронната система за търговия по отношение на портфолиото/портфолиата за търговия на търговския участник. Всеки търговски участник декларира пред Оператора, че отговорниците за търговия са изцяло упълномощени да го представляват пред БНЕБ ЕАД по всички въпроси, свързани с участието му.
26. След получаване в БНЕБ ЕАД на писмено уведомление, изпратено от търговския участник, за промяна на списъка със заявените при регистрацията отговорници за търговия, Операторът прекратява достъпа на съответния отговорник за търговия до електронната система за търговия и изпраща писмено потвърждение за това до ТУ. Търговският участник остава обвързан и отговорен за всички действия или пропуски по отношение на търговията на сегменти ПДН и/или ПРД по време на периода, през който съответният отговорник за търговия има достъп до електронната система за търговия, до момента, в който БНЕБ е потвърдил писмено, че достъпът на съответния отговорник за търговия е прекратен. Новият отговорник за търговия, който е определен от ТУ, е длъжен да преминае обучение за работа с електронната система за търговия, освен ако вече не притежава сертификат в съответствие с т.21 за съответния пазарен сегмент.
27. Обменът на информация между ТУ и Оператора от страна на ТУ във връзка с неговото участие на сегменти ПДН и/или ПРД се осъществява от отговорниците за търговия, сетълмент и обезпечение или от официални представители на ТУ.

28. При окончателно прекратяване на достъпа на отговорник за търговия до електронна система за търговия, търговският участник, от чието име е търгувал съответният отговорник за търговия, е длъжен да върне на борсовия оператор съответните средства за достъп до системите за търговия, ако такива са били предоставени.

Други задължения

29. Всеки търговски участник, регистриран на сегменти ПДН и/или ПРД, е длъжен да уведомява незабавно Оператора за всички промени, настъпили, както от фактическа, така и от правна страна, които могат да имат отражение върху възможността на съответния ТУ да изпълнява задълженията си в съответствие с изискванията на ЗЕ, ПТЕЕ, Договора за участие на борсовия пазар, настоящите правила, Правилата за работа на пазарен сегмент „Ден напред“, Правилата за работа на пазарен сегмент „В рамките на деня“, Правила за сетълмент на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“ и Правилата за поведение на борсовия пазар.
30. Всеки ТУ се съгласява, че името на дружеството, адресът, лицата за контакт, както и телефонните номера, електронните адреси и адресите за контакт са публична информация и могат да бъдат използвани, предоставяни и публикувани от борсовия оператор за целите на дейността му.

Глава III.

Отстраняване, изключване и оттегляне на Търговски участник от сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“. Прекратяване на регистрацията.

Отстраняване и изключване

31. Операторът има право да отстрани и/или да изключи ТУ от сегменти ПДН и/или ПРД, част от борсовия пазар на електрическа енергия.
32. Операторът отстранява ТУ от сегменти ПДН и/или ПРД при наличие на следните обстоятелства:
 - 32.1. участникът не спазва задълженията, произтичащи от ЗЕ, ПТЕЕ или друг нормативно установен документ, който има отношение към участието на ТУ на сегменти ПДН и/или ПРД, част от борсовия пазар на електрическа енергия;
 - 32.2. участникът не спазва задълженията, произтичащи от настоящия документ или приложенията към него;
 - 32.3. участникът не отговаря на условията за регистрация на борсов пазар, сегменти ПДН и/или ПРД, съдържащи се в ЗЕ, ПТЕЕ и/или настоящия документ и приложенията към него, поради настъпила промяна в обстоятелствата, за която своевременно е уведомил Оператора.
33. При констатиране на някое от обстоятелствата по т.32 Операторът официално уведомява ТУ относно допуснатото нарушение, като предписва разумен срок, не по-дълъг от 3 (три) работни дни, в който същото да бъде отстранено, след което, ако не бъде изпълнено предписанието, ТУ ще бъде отстранен от участие и от двата сегмента, ПРД и ПДН, част от борсовия пазар на електрическа енергия.
34. След изтичане на срока по т.33, при неизпълнение на предписанията на Оператора, БНЕБ ЕАД отстранява ТУ от борсовия пазар, с което прекратява достъпа на ТУ до

електронните системи за търговия и възможността за участие на ТУ на пазарните сегменти ПДН и ПРД, оперирани от БНЕБ ЕАД. Операторът възстановява достъпа до търговската платформа в срок от 3 (три) работни дни след изпълнение на предписанието по т.33.

35. Операторът официално уведомява ТУ за факта на отстраняването на последния от борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД, като посочва нов разумен срок, не по-дълъг от 3 (три) работни дни, за отстраняване на обстоятелствата по т.32, след който при неспазване на предписанието БНЕБ ЕАД ще премине към изключване на ТУ от Борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД по реда на т.37.
36. В случаите, когато е застрашено нормалното функциониране на даден пазарен сегмент и/или при повторност на нарушението, и/или при формално нарушение, което не може да бъде saniрано чрез последващи действия на ТУ, Операторът може да отстрани ТУ от участие на борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД преди уведомяването по т.33 и без да дава срок за отстраняване на нарушението, като има право да анулира вече регистрираните оферти за покупка и/или продажба на електрическа енергия.
37. Операторът изключва ТУ от борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД, когато:
 - 37.1. *В срока, указан от Оператора по т.35, ТУ не е отстранил нарушенията по т.32, за което е бил отстранен от участие.*
 - 37.2. *има влязло в сила решение на КЕВР за отнемане на лицензията, която се изисква за регистрацията на борсовия пазар на електрическа енергия.*
 - 37.3. *участникът не отговаря на условията за регистрация на борсов пазар, съдържащи се в ЗЕ, ПТЕЕ и/или настоящия документ и приложенията към него, поради настъпила промяна в обстоятелствата, за която не е уведомил Оператора.*
 - 37.4. *При повторност на нарушенията и/или при формално нарушение, което не може да бъде saniрано чрез последващи действия на ТУ, след като ТУ е бил отстранен по реда на разпоредбата на т.36.*
38. При условията на т.37.1 след изтичане на срока по т.35 при неизпълнение на предписанията на Оператора, БНЕБ ЕАД изключва ТУ от борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД, за което го уведомява официално, като посочва датата на изключването и уведомява всички останали търговски участници, регистрирани на сегменти ПДН и/или ПРД, както и „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД).
39. При условията на т.37.2, т.37.3 и т.37.4 БНЕБ ЕАД незабавно изключва ТУ от борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД, от датата на влизане в сила на решението на КЕВР за прекратяването на лицензията на ТУ, респективно от датата на извършване на повторното/формалното нарушение. Операторът уведомява ТУ за изключването по официален път и уведомява всички останали ТУ, регистрирани на сегменти ПДН и ПРД, както и ЕСО ЕАД.
40. Изключването на участник от борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД, се отразява в регистъра на търговските участници по ПТЕЕ. Операторът следва да изпрати съобщение до всички търговски участници посредством посочените при регистрацията електронни адреси на отговорниците за търговия, както ЕСО ЕАД.
41. Когато ТУ е изключен от борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД, същият има право да започне нова процедура по регистрация не по-рано от 6/шест/ месеца след датата на изключване.

42. От датата, посочена в т.38 и т.39, Операторът прекратява достъпа на ТУ до електронната/ите система/и за търговия.
43. Договорът по т.20 се счита за прекратен, когато бъдат изпълнени всички финансови задължения, регламентирани в Правила за сетълмент на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“.

Оттегляне

44. Участник на борсовия пазар, сегменти ПДН и ПРД, има право да се оттегли от всеки пазарен сегмент въз основа на писмено заявление, изпратено минимум 10 (десет) работни дни преди датата, на която Операторът следва да прекрати регистрацията.
45. Операторът разглежда заявлението по т.44 в срок от 5 /пет/ работни дни.

Прекратяване на регистрацията

46. Прекратяването на регистрацията и отразяването на промяната в регистъра на търговските участници се извършва след писмено уведомление до участника и след уреждане на взаимните задължения до деня на прекратяване на участието.
47. Договорът по т.20 се счита за прекратен, когато бъдат изпълнени всички финансови задължения, регламентирани в Правила за сетълмент на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“.

Глава IV.Търговия

Системи за търговия

48. Търговията на сегменти ПДН и/или ПРД, част от борсовия пазар на електрическа енергия се осъществява посредством Електронни системи за търговия.
49. За участието на всеки от пазарните сегменти всеки търговски участник има:
 - 49.1. *Основно портфолио - активира се при регистрация на съответния пазарен сегмент след заплащане на приложимите такси и обезпечение в срок от 5 работни дни;*
 - 49.2. *Допълнителни портфолия – всяко допълнително портфолио се активира в срок от 3 /три/ работни дни след подаване на заявление от ТУ с активно основно портфолио и заплащане на приложимата такса за всяко от тях в съответствие с действащата Тарифа за таксите. Допълнителното портфолио дава възможност съответният ТУ да подава отделна оферта от всяко портфолио, като задълженията от реализираната търговия, обезпеченията и номинациите се изчисляват общо за съответния ТУ и пазарен сегмент, независимо от броя портфолия.*
50. Електронните системи за търговия са с ограничен и непрехвърляем достъп. Отговорниците за търговия, упълномощени от всеки ТУ да подават оферти от негово име в съответствие със заявлението за участие и получили сертификат за успешно преминато обучение за съответен пазарен сегмент в съответствие с т.21, получават необходимите за достъп до търговската система потребителско име и първоначална парола и DigiPass устройство при регистрация на сегмент ПДН.

51. При регистрация на сегмент ПДН, на всеки ТУ се дават две DigiPass устройства, които са включени в Такса обучение. Всяко следващо DigiPass се заплаща по Тарифата за таксите на БНЕБ ЕАД. Устройствата са собственост на БНЕБ ЕАД, като на ТУ се предоставя чрез приемо-предавателен протокол само срочното право за тяхното ползване за периода, през който ТУ участва на пазарен сегмент ПДН.

Продукти

52. На всеки пазарен сегмент се търгуват продукти, които са описани в приложение към съответните Правила за работа на дадения сегмент.

Зони на доставка

53. Доставката по сделки, осъществени на борсов пазар, сегменти ПДН и ПРД се осъществява в националната пазарна зона на Република България.

Глава V. Цени и сетълмент

54. За изпълнение на функциите си по организирането на борсов пазар БНЕБ ЕАД събира следните цени, съдържащи се в Тарифата на БНЕБ ЕАД, публикувана на интернет страницата на Оператора:
- 54.1. *Такса за участие – еднократна цена, дължима от ТУ при регистрация на борсовия пазар (в лева).*
- 54.2. *Годишна такса – цена, дължима всяка година от ТУ, регистрирани на борсовия пазар (в лева).*
- 54.3. *Такса оборот – цена върху търгуваното количество, която всеки ТУ дължи при реализирането на сделки на някой от сегментите на борсовия пазар (в лева/MWh).*
- 54.4. *Такса сетълмент - цена върху търгуваното количество електрическа енергия, която всеки ТУ дължи при реализирането на сделки на някой от сегментите на борсовия пазар (в лева/MWh).*
- 54.5. *Такса допълнително портфолио – цена, дължима при регистрация на допълнително портфолио за нуждите на търговията на даден ТУ извън тези полагащи се при първоначална регистрация.*
- 54.6. *Такса обучение – цена, дължима от ТУ при преминаване на обучение за участие на даден пазарен сегмент, администриран от Оператора.*
- 54.7. *Такса анулиране на сделка – цена, дължима от ТУ при заявявани на желание за анулиране на вече сключена сделка.*
- 54.8. *Такса за докладване на данни съгласно Регламент 1227/2015 – цена, дължима от ТУ при използване на предоставяната от Оператора услуга по докладване на данни за регистрирани оферти и осъществени сделки към ACER (фаза II).*
55. Финансовите взаимоотношения, възникнали между БНЕБ ЕАД и ТУ във връзка с търговията на всеки от сегментите на борсовия пазар, са в лева и се уреждат в Правила за сетълмент на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“, приложение

към настоящия документ. Обменът на информация във връзка със сетълмента и обезпеченията на сегменти ПДН и/или ПРД между ТУ и Оператора, от страна на ТУ се осъществява от отговорниците за сетълмент и обезпечения, отговорниците за търговия или от официални представители на ТУ.

Глава VI. Контрол и поведение на пазара

56. БНЕБ ЕАД осъществява наблюдение и контрол на оперираните пазарни сегменти с цел гарантиране, че търговията и всички други дейности протичат в съответствие с Правилата за поведение на борсов пазар и приложимото законодателство. БНЕБ ЕАД може да провежда разследване при съмнение за незаконосъобразно поведение на ТУ, както е посочено в Правилата за поведение на борсов пазар, както и да сезира КЕВР.
57. БНЕБ ЕАД може да отправи искане за предоставяне на информация от ТУ във връзка с осъществяване на разследване по смисъла на т.56.
58. При разследване, касаещо незаконосъобразно поведение на ТУ, БНЕБ ЕАД може да изисква информация от координатора на балансираща група, отговорен за небалансите на съответния ТУ, както и от „Електроенергийния системен оператор“ ЕАД.

Глава VII. Отговорности и форсмажор

59. Операторът и ТУ не носят отговорност за неизпълнение на задълженията си в случай на непреодолима сила за периода докато трае непреодолимата сила.
60. Докато трае непреодолимата сила изпълнението на задълженията и на свързаните с тях насрещни задължения се спира. Отпадането на задълженията в този случай не важи по отношение на закъснели плащания, изискуеми преди настъпването на форсмажорните обстоятелства.
61. Страната, която е под въздействие на непреодолима сила, е длъжна да уведоми незабавно другата страна за обстоятелствата и ограниченията, наложени от тях.
62. Ако непреодолима сила продължи толкова дълго, че страната няма интерес от изпълнението, тя може да прекрати засегнатата услуга без да дължи обезщетение с отправяне на писмено уведомление с обратна разписка. В този случай прекратяването не освобождава ТУ от задълженията му за плащане, възникнали преди прекратяването.

Глава VIII. Информация

Собственост върху информацията

63. Всяка информация, свързана с търговията, осъществявана от ТУ посредством Електронната система за търговия, представлява изключителна интелектуална собственост на Оператора.
64. Всички права на интелектуална собственост върху информацията, произтичаща от Електронната система за търговия и върху материалите, публикувани на сайта на БНЕБ ЕАД, са обект на закрила по действащия Закон за авторското право и сродните му права, а нерегламентираното им използване представлява закононарушение и влече гражданска, административнонаказателна и наказателна отговорност в съответствие с действащото българско законодателство.

Публичност

65. БНЕБ ЕАД има право да използва, обработва, копира, адаптира, предоставя, разпространява, продава, прехвърля, предава, отдава под наем, таксува или по друг начин третира информацията за подадени оферти и реализирани сделки без задължение за поверителност към търговските участници, доколкото такава информация не засяга отделен ТУ. Операторът предоставя информация на компетентни органи и на преносния оператор в съответствие с приложимото законодателство.
66. Оператора има право да разкрива информация в съответствие с Правилата за поведение на борсовия пазар.

Комуникация

67. Писмените съобщения между търговските участници и Оператора са на български език, като се допускат и допълнителни съобщения на английски език. Официалните съобщения се изпращат от ТУ до Оператора, са в писмен вид по факс до адреса за кореспонденция на БНЕБ ЕАД, и/или на съответната електронна поща, посочена на официалната интернет страница на борсовия оператор (www.ibex.bg).
68. Официални съобщения от БНЕБ ЕАД до търговските участници се изпращат на посочените в заявлението за участие на борсовия пазар адрес, електронна поща и/или факс. При промяна на данните за комуникация всеки ТУ е длъжен да уведоми незабавно Оператора за това.
69. Съобщенията се считат за предоставени:
 - 69.1. в случай на съобщение по електронната поща и/или по факс - на датата, на която са изпратени.
 - 69.2. в случай на физическо доставяне - на датата на доставяне на съответния адрес.
70. Операторът има право да действа или да се позовава на съобщения, които са получени по съответните канали на комуникация от лице, което е посочено като представляващ съответния ТУ.

Глава IX. Допълнителни разпоредби

71. Операторът на борсовия пазар на електрическа енергия извършва дейността си в съответствие с ЗЕ, ПТЕЕ, настоящите правила и приложенията към тях или друго приложимо законодателство.
72. Операторът поддържа база данни с всички данни първични и вторични, обхващащи търговията на борсовия пазар.
73. Операторът предоставя на всички ТУ на интернет страницата на дружеството образци на Договора за участие на борсов пазар, както и настоящите правила. Операторът предоставя на интернет страницата си и следната актуална информация:
 - 73.1. *Името и адреса за комуникация с Оператора;*
 - 73.2. *Информация за лесен и бърз контакт с Оператора, включително и електронен адрес;*
 - 73.3. *Информация за всички видове цени, дължими към Оператора.*
 - 73.4. *Регистър на търговските участници.*
74. Информация при въвеждането на нови продукти за търговия следва да бъде публикувана на официалният сайт на Оператора най-малко 4 (четири) дни преди деня на търговия, в който ще бъде възможна търговията със съответните продукти.
75. Операторът може да изисква всякаква информация от търговските участници, свързана с участието им на борсовия пазар по повод изясняването на обстоятелства, свързани с търговията на борсовия пазар и с изискванията на приложимото законодателство, правилата и договора за участие.

Приложимо законодателство

76. Всякакви претенции, спорове или различия, които могат да възникнат от или във връзка с настоящите правила, се уреждат в съответствие с действащото българско законодателство.

Промени в правилата

77. Всички промени в настоящият документ влизат в сила със 7 (седемдневно) предизвестие.
78. Съществени изменения в настоящият документ ще бъдат предмет на обсъждане със заинтересованите страни.
79. Независимо от разпоредбите на т. 77 и т. 78, изменение на настоящите правила може да се извърши с незабавно действие след уведомяване на търговските участници:
 - 79.1. *Ако се изисква от приложимото законодателство;*
 - 79.2. *Ако промените са необходими за осигуряване на коректното и ефективно функциониране на борсовия пазар;*
 - 79.3. *Ако промените са свързани с отстраняване на технически грешки в правилата;*

- 79.4. Ако промените са в резултат на промени в правилата и процедури, валидни за членовете на PCR , както и на MRC и XBID обединенията;
- 79.5. Ако промените са от редакционен характер и не водят до съществени изменения;
- 79.6. Ако промените са в резултат на въвеждането на нови продукти.

Влизане в сила

80. Настоящите правила и приложенията към тях влизат в сила в /7/ седемдневен срок от момента на публикуването им на сайта на Оператора на борсовия пазар.

Глава X. Заключителни разпоредби

81. Настоящите правила и приложенията към тях се прилагат за всички ТУ, които имат сключен договор за участие на борсов пазар преди датата на влизане в сила на настоящия документ.
82. Настоящите правила са изготвени на български и английски език, като при противоречие между правилата на български и правилата на английски език, се прилагат тези на български език.
83. ТУ, регистрирани към момента на влизане в сила на настоящите правила, на ПДН, следва да попълнят заявление за регистрация на сегмент ПРД, при желание да участват на този сегмент. Заявлението представлява допълнение към заявлението за участие на борсов пазар.

Термини

- **DigiPass** – устройство, генератор на кодове за достъп до ЕСТ на ПДН. Дава се на лицата, определени за отговорници за търговията от съответния ТУ, след получаване на сертификат.
- **Eurhemia** – алгоритъм, собственост на Ценовото Обединение на Регионите (Price Coupling of Regions), който се оперира съгласно публично оповестени процедури.
- **Борсова сесия** – провеждането на организирана търговия на борсовия пазар за определен ден на доставка.
- **Българска независима енергийна борса ЕАД** – дружество, което притежава лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 6 от Закона за енергетика за организиране на борсов пазар на електрическа енергия.
- **Ден D** – ден на доставка, в който се извършва физическата доставка.
- **Ден D-1** – ден на търговия, през който се подават оферти от търговските участници, и се осъществяват сделките на борсовия пазар, предхождащ деня на доставка.
- **Договор за участие** – договор, който регламентира правата и задълженията на Оператора и търговския участник на борсовия пазар.
- **Електроенергиен системен оператор ЕАД (ЕСО ЕАД)** – дружество, което притежава лицензиите по чл.39, ал.1, т. 2 от Закона за енергетиката.
- **Електронна система за търговия** – системата за търговия, използвана за администриране на процеса по подаване на оферти и изчисляване на резултатите от търговията на борсовия пазар. Електронната система за търговия е собственост и се управлява от Nord Pool² AS за нуждите на БНЕБ като оператор на борсов пазар по силата на договор, подписан между страните, за предоставяне на съответната услуга.
- **Комисия за енергийно и водно регулиране (КЕВР)** – регулаторният орган, който издава лицензии за дейностите, посочени в чл. 39 от Закона за енергетика.
- **Координатор на Eurhemia алгоритъма** – борсов оператор, който в определения ден е водещ в процеса по изчисляване на резултатите от тръжната сесия на пазарното обединение MRC чрез Eurhemia алгоритъма.
- **Координатор на балансираща група** – лицензирано дружество, вписано в регистъра на координаторите на балансиращи групи при „ЕСО“ ЕАД, което поема отговорността за балансиране на членове на балансиращата му група.
- **Междурегионално обединение на пазара (Multi-regional coupling project - MRC)** - проект за обединение на националните електроенергийни пазари на базата

² Nord Pool е оператор на водещите европейски борсови пазари за електрическа енергия, като предлага възможности за търговия на електрическа енергия както „Ден напред“, така и „В рамките на деня“. Триста и осемдесет компании от 20 държави търгуват на пазарите на Nord Pool в скандинавските и балтийските страни, както и на пазара N2EX във Великобритания.

на Европейския целеви модел (Single Price Market Coupling for DAM) с имплицитно разпределение на трансграничните преносни способности.

- **Непреодолима сила** - непредвидени и непредотвратими събития или комбинация от събития от извънреден характер, извън контрола на страните, възникнали след започване на търговия от страна на ТУ, включващи, но неограничаващи се до: война, саботаж, въстания, революция, бунт, експлозия, пожар, природни бедствия (наводнения, земетресения, гръм, буря, ураган, торнадо, проливен дъжд, градушка, свличане, срутвания на земни маси, заледрявания и др.), доколкото тези събития пречат за изпълнение на задълженията по тези правила и приложенията към тях, на основание на чл. 306 от Търговския закон. Страните взаимно се уведомяват за възникнала непреодолима сила по официален път. Дружеството задължително разполага с документ от оторизиран орган за възникналата непреодолима сила.
- **Неработен ден (нефинансов ден)** – законовоопределените дни за почивка и официалните празници, през които дни банките, опериращи на територията на страната, не извършват обичайната за тях дейност.
- **Нетен купувач** - търговски участник, който за определена търговска сесия е реализирал сделки за покупка на електрическа енергия с обща стойност, по-голяма от общата стойност на реализираните от него сделки за продажба.
- **Нетен продавач** – търговски участник, който за определена търговска сесия е реализирал сделки за продажба на електрическа енергия с обща стойност, по-голяма от общата стойност на реализираните от него сделки за покупка.
- **Нетна покупка** – наблюдава се, когато общата стойност на реализираните сделки за покупка е по-голяма от общата стойност на реализираните сделки за продажба за определен ден на търговия.
- **Нетна продажба** - наблюдава се, когато общата стойност на реализираните сделки за продажба е по-голяма от общата стойност на реализираните сделки за покупка за определен ден на търговия.
- **Официално уведомяване /уведомяване по официален път/** - осъществява се по факс, предоставен от ТУ; по електронен път до имейл адресите на отговорниците за търговия и/или отговорниците за сетълмент и обезпечения; или с писмо, адресирано до представляващия ТУ и изпратено на представения адрес за кореспонденция.
- **ПДН** – Пазар „Ден напред“.
- **Повторност на нарушението** е налице, когато търговският участник извършва втори път нарушение от един и същ характер с предходно нарушение в рамките на период от 6 (шест) месеца;
- **Правила за поведение на борсовия пазар** – правила, които определят коректното поведение и предоставянето на информация от търговските участници при участието им на борсовия пазар.
- **Правила за сетълмент на сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“** – правила, които уреждат финансовите взаимоотношения на борсовия оператор с търговските участници, членове на борсовия пазар, във връзка с участието им на борсовия пазар на електрическа енергия.

- **ПРД** – Пазар „В рамките на деня“.
- **ПРОБП** – Правила за работа на организиран борсов пазар.
- **ПТЕЕ** – Правила за търговия с електрическа енергия.
- **Разумен срок** - адекватен срок, подходящ според обстоятелствата, но не по-дълъг от 3 /три/ работни дни, предписван от Оператора за отстраняване на нарушение на задълженията, извършено от Търговски участник при участието на сегменти ПДН и ПРД.
- **Тарифа за таксите на БНЕБ ЕАД** – Списък с цените на услугите, предоставяни от Оператора.
- **ТУ** – търговски участник.
- **Финансов ден** – всеки официален работен ден, в който банките на територията на Република България извършват обичайната за тях дейност.
- **Ценовото Обединение на Регионите (Price coupling of region - PCR)** - проект, инициатива на седемте най-големи борсови Оператора в Европа, целяща осъществяването чрез общи правила и процедури на Европейския целеви модел за общ пазар на електрическа енергия.
- **Часови интервал** – интервалът между два поредни часа с продължителност 60 (шестдесет) минути.
- **Часови продукт** – продукт, търгуван на борсовия пазар с продължителност един час. Всеки ден на търговия се състои от 24 часови продукта с означения от Н1 до Н24.
- **Електропроизводствена единица** - означава съоръжение за производство на електроенергия, състоящо се от една генераторна единица или от съвкупност от генераторни единици.
- **Генераторна единица** - означава самостоятелен генератор на електроенергия, принадлежащ към електропроизводствена единица.
- **Потребяваща единица** - означава ресурс, който получава електроенергия за собствена употреба, с изключение на операторите на преносни системи ОПС и на операторите на разпределителни системи (ОРС).
- **Планирано събитие** - означава събитие, което е известно предварително на първоначалния собственик на съответните данни.